

Ljóð í tíunda**Orðaforði og útskýringar**

Orð og hugtök	Pólska	Útskýringar
bundið mál	wiersz regularny	- wiersz został napisany zgodnie z określonymi regułami np. rymy, aliteracja, liczba sylab-
óbundið mál	wiersz nieregularny (wolny)	-wiersz jest napisany bez odwoływania się do określonych reguł-
hrynjandi	rytm	W języku islandzkim akcent pada na pierwszą sylabę. Jeśli utwór poetycki jest napisany słowami dwusylabowymi, wówczas akcent pada na co drugą sylabę, tworząc wrażenie rytmu, taktu.
áhersla	akcent	- wyróżnienie sylaby w wyrazie lub wyrazu w zdaniu za pomocą nasilenia głosu-
braglína	wers	- tak nazywana jest każda linia (wers) wiersza lub innego utworu poetyckiego-
bragliðir/kveður	takt	-linie (wersy) są podzielone na takty-
stúfur/ þögn	-	-wyraz jednosylabowy na końcu wersu (linii wiersza), pojawia się zamiast ostatniej sylaby-
hákveða	-	-pierwszy i trzeci takt (kveða) wersa-
lágkveður		drugi i czwarty takt (kveða) wersa-
forliður		- wyraz początkowy, ale o słabym akcencie-
tvíliður		- element (kveða) dwusylabowy w wersie-
þríliður		- element (kveða) trzysylabowy w wersie-
rím	rym	-powtórzenie takich samych lub podobnych układu głosek na końcu wersu lub zdania-
einrím/karlrím	rym męski	- rymują się wyrazy jednosylabowe-
tvírím/kvenrím	rym żeński	- rymują się wyrazy dwusylabowe-
víxl rím	rym naprzemienny	- rym pojawia się w co drugiej linijce-
runurím	-	- rym występujący w kolejnych liniach wiersza, jeden po drugim, najczęściej na końcu wersu -
innrím	rym środkowy	-
framrím	rym przedni	-
endarím	rym końcowy	- rym na końcu wersu (linijki)-

dýrt kvæði	-	- wiersz z kilkoma rodzajami rymów-
flatrím	rým płaski	- rymują się zakończenia wyrazów trzysylabowych np. wszystkie kończą się na <i>i-</i>
hringhenda	-	- krótki wiersz, w którym występuje rým środkowy (miðrím)-
alrím	-	- temat samogłoskowy i końcówka wyrazu jest w rymach taka sama- np. <i>ber-ver</i>
sníðrím	-	- temat samogłoskowy jest różny, ale końcówka wyrazu taka sama- np. <i>enda-lynda</i>
hálfrím	-	- rymują się spółgłoski, ale nie samogłoski (valda: elda) lub odwrotnie samogłoski a nie spółgłoski (foldar: volgar)
stuðlar	aliteracja	- to powtórzenie jednej lub kilku głosek na początku lub w akcentowanych pozycjach kolejnych wyrazów tworzących zdanie lub wers. <i>Margur fengi metan kvið má því nærri getta,</i>
ljóðstafir	-	Występują na początku taktu (kveða) w określonym miejscu utworu. Dzieli się na : ◦ stuðlar ◦ höfuðstafir
ofstuðlun	-	- jest więcej niż 4 powtórzenia w 2 wersach-
ferskeytla	czterowiersz	- tekst składający się z czterech wersów (linijek)-
stafhenda	-	-utwór czterowersowy z układem rymów występujących na końcu wersów, jeden po drugim (runurím)-
braghenda	-	-utwór trzy wersowy, 1 wers z aliteracją (trzy powtórzenia tej samej głoski na początku wyrazu w linijce)- np. hrífa – heimalöndum- hrjósturfjöllin
sonneta	sonet	-utwór poetycki o specjalnym układzie rymów, składający się z dwóch strof czterowersowych i dwóch trzywersowych-
fornyrðislag		-najczęściej ma osiem wersów (linijek), 1 lub 2 aliteracje (stuðlar) i żadnych rymów, ma staro islandzki rodowód-

ljóðaháttur	wiersz metryczny	Składa się z 6 linijek, z 1 lub aliteracje. 3 i 6 linijki są dłuższe a aliteracja nie wiąże się z pozostałymi liniami. Wiersz bez rymu.
dróttkvæði		składa się z 8 linii (wersów), rym w każdej linii, na zmianę występują sníðrím i alrím
limra	limeryk	-gatunek żartobliwej poezji opartej na absurdalnym, groteskowym dowcipie słownym, anegdota z zaskakująca pointą- Budowa limeryku: 5 wersów, 3 i 4 są najczęściej krótsze. Rymy: AAbbA , aaBBa lub aabba
prósaljóð		-wiersz pisany prozą, to wiersz w swoim stylu podobny do języka pisanego -
boðskapur	przesłanie	-główna myśl, idea zawarta w jakimś utworze literackim, filmie, w czyjejs wypowiedzi itp.-
innihald	treść	-to, co jest zawarte w czyjejs wypowiedzi; też: to, co przekazuje odbiorcy dzieło sztuki-
myndmál	obrazowość	- poetyckie wykorzystanie języka, w taki sposób, że czytelnik ma odczucie jakby widział obrazy; cecha odróżniająca język literacki od języka codziennego i naukowego-
stílblögð		-nietypowe użycie słów lub związków wyrazowych w celu osiągnięcia zamierzonego efektu stylistycznego-
bein mynd	obraz bezpośredni	-poeta opisuje dokładnie to co widzi przed oczyma-
hreyfimynd	-	- ruch opisany w wierszu słowami-
kyrrmynd	-	- z opisu przemawia do nas spokój-
myndræn ljóð		- utwór przemawia do nas za pomocą obrazów, poprzez to w jaki sposób oraz jakiego języka używa poeta -
líking	podobieństwo /porównanie	-figura stylistyczna składająca się z dwu członów połączonych wyrazami porównującymi, np. jak, niby, niż, wskazującymi na podobieństwo pewnych zjawisk lub przedmiotów-
viðlíking		-najpowszechniejsza forma porównania, porównujemy dwie rzeczy np. mówimy o kimś Jesteś jak słup – þú er eins og staur. -

myndhverfing	Metafora / przerośnia	-figura stylistyczna występująca zwykle w poezji, oparta na skojarzeniu dwóch zjawisk i przeniesieniu nazwy jednego zjawiska na drugie, np. stalowe nerwy-
persónugerving	personifikacja	-przypisywanie przedmiotom, zjawiskom, pojęciom abstrakcyjnym cech ludzkich; też: przedstawianie w postaci ludzkiej pojęć, zjawisk przyrody itp.-
tákn	symbol	-motyw lub zespół motywów w dziele literackim pełniący funkcję znaku odnoszącego się do innej, nieukazanej bezpośrednio sfery rzeczywistości-
andstæður	przeciwieństwa	-
þversögn	paradoks	-twierdzenie zaskakująco sprzeczne z przyjętym powszechnie mniemaniem, często ujęte w formę aforyzmu; też: sytuacja pozornie niemożliwa, w której współistnieją dwa całkowicie różne lub wykluczające się fakty-
endurtekningar	powtórzenia	-
vísun	odniesienie	-autor odnosi się do jakiś wydarzeń lub osób, które czytelnik powinien znać-
orðaleikur	zabawa słowem	- autor, często dowcipnie, tworzy nowe słowa - <i>Marsbúinn</i> - <i>koniec marca, ale też mieszkaniec planety Mars</i> .